

IRENE & ORA JAY EASH

MET TRICIA GOYER

EENVOUDIG
GELOOF

EEN WAARGEBEURD AMISH VERHAAL

EENVOUDIG GELOOF

Irene & Ora Jay Eash

EEN WAARGEBEURD
AMISH VERHAAL

Voorhoeve

GEEN EENVOUDIGE KEUZES

ORA JAY

Je bent er nooit op voorbereid om een kind te verliezen. Maar twee dochters in dezelfde nacht verliezen... die pijn is te groot om te beschrijven. Ik ben grootgebracht binnen de Amish gemeenschap, en alles in mijn leven draaide om het vertrouwen op God en het geloof dat zijn weg volmaakt is; maar het zou niet menselijk zijn als ik me niet zou afvragen waarom deze tragedie moest plaatsvinden. En met die vragen kwam het schuldgevoel... ik voelde me schuldig omdat ik sliep toen we die kruising overstaken, terwijl ik wakker had moeten zijn... schuldig omdat ik na de geboorte van twee dochters bang was dat ik nooit een zoon zou krijgen... schuldig omdat ik als vader geacht werd mijn kinderen te beschermen in plaats van hulpeloos toe te moeten zien hoe zij uit deze wereld de eeuwigheid in gleden. Schuldig.

Wat moest ik met die schuld doen? Ik kon het alleen maar met me mee dragen en doen alsof het er niet waren. Ik was er in elk geval jarenlang van overtuigd dat ik de schuld moest dragen, en dat de regels die ik naleefde en het leven dat ik binnen onze gemeenschap leefde voldoende waren om mij in het hiernamaals met mijn dochters te verenigen.

Maar zoals mijn vrouw ook zal aangeven, kwam er een moment dat nog moeilijker was dan het verlies van onze dochtertjes. Dat was het moment dat wij ervoor kozen om niet langer Amish te zijn. De pijn van die keuze verscheurde ons hart, maar aan de andere kant van die pijn

was hoop. Zoals een straal zonlicht die door de zwartste wolk heen breekt, bleek die hoop helder en eenvoudig te zijn – we mochten onze redding van Jezus verwachten, niet van onze werken. Was dat wel voldoende? Is dat wel voldoende?

Die gedachte kwam niet eens op bij mensen die waren opgevoed in een gemeenschap waar zelfs het kleinste detail van hun leven en hun kleding voortdurend aan inspectie onderhevig was. Voor ons Amish – die de breedte van de zoom van elk kledingstuk kennen, de plaats van een *kapp*, een gebedskapje, op het hoofd, en de juiste gezichtsuitdrukking bij het zingen van liederen uit de *Ausband* – was de gedachte om het enkel en alleen van genade te verwachten dwaasheid. En weggelopen van de goedkeuring van iedereen die we kenden en liefhadden leek ook pure dwaasheid.

Dit zijn een paar bekende Bijbelteksten die wij in onze jeugd leerden:

Daarom zegt de Heer: Ga weg bij de ongelovigen, zonder je van hen af en raak niets aan dat onrein is. Dan zal Ik jullie aannemen (2 Korintiërs 6:17).

U moet uzelf niet aanpassen aan deze wereld, maar veranderen door uw gezindheid te vernieuwen, om zo te ontdekken wat God van u wil en wat goed, volmaakt en hem welgevallig is (Romeinen 12:2).

Loop niet in een en hetzelfde span met ongelovigen. Wat is de verwantschap tussen gerechtigheid en wetteloosheid? Wat heeft licht met duisternis te maken? (2 Korintiërs 6:14).

Maar toen Irene en ikzelf Gods Woord begonnen te lezen, ontdekten we ook heel andere verzen – zoals dit:

Wie meer van zijn vader of moeder houdt dan van Mij, is Mij niet waard, en wie meer houdt van zijn zoon of dochter dan van Mij, is Mij niet waard. Wie niet zijn kruis op zich neemt en Mij volgt, is Mij niet waard. Wie zijn leven probeert te behouden zal het verliezen, maar wie zijn leven verliest omwille van Mij, die zal het behouden (Matteüs 10:37-39).

Plain Faith is het verhaal over hoe we alles verloren – eerst onze dochtertjes, vervolgens onze gemeenschap en ten slotte onze Amish levensstijl. Sommige van onze vroegere vrienden beweren dat we de Amish hebben verlaten voor de ‘wereld.’ Wij zien dat anders. Maar dat zul je zelf ontdekken tijdens het lezen van ons verhaal.

Uiteindelijk gaat dit verhaal niet over wat we zijn kwijtgeraakt. Het gaat over wat we hebben gevonden...

Wie we hebben gevonden.

2

DE MEISJES

ORA JAY

27 augustus 1982

Het geluid van lachende kinderen kwam ons tegemoet toen ik onze buggy voor het huis van mijn neef Floyd tot stilstand bracht. Floyd en Ruth woonden een aardig eindje bij ons vandaan, maar het was de reis meer dan waard omdat onze twee dochtertjes hun neefjes en nichtjes voor het eerst zouden ontmoeten.

Irene en de kinderen stapten uit de buggy en ik reed door naar de schuur om het vermoeide paard uit te spannen. Na maanden van vergeefse pogingen waren we nu eindelijk bij elkaar. Wij, neven, hadden het gewoon heel druk met het grootbrengen van onze jonge gezinnen. We hadden het er al zo vaak over gehad dat we elkaar graag wilden ontmoeten. We wilden dat onze kinderen hun neefjes en nichtjes leerden kennen. En ook al zou het laat worden vannacht (over twintig kilometer enkele reis per buggy deden we een kleine anderhalf uur), dit ijspartijtje was onze eerste poging om als familie samen te komen voor gesprekken en gezelligheid.

Mijn botten voelden vermoeid aan toen ik het paard uitspande, maar ik probeerde mijn vermoeidheid te verbergen achter een glimlach. Het nieuwe huis dat Irene en ik hadden gebouwd was af, en ik was nu druk bezig om de schuur te verbouwen. Bouwen beheerste mijn gedachten en

mijn tijd. Als Amish mannen iets leren, dan is het wel een goed arbeids-ethos. Zolang de zon aan de hemel staat, moet er gewerkt worden.

Onze twee dochtertjes, Suetta en Sarah Mae, renden op hun nichtjes af. De donkere Sarah Mae wist haar oudere zus altijd prima bij te houden. Ze was pas negen maanden toen ze leerde lopen en sindsdien was ze niet meer te houden. Suetta was zeven en Sarah Mae vijf, en in veel opzichten waren ze elkaars tegenpolen. Suetta was blond met blauwe ogen en Sarah Mae was donker. Irene komt uit een gezin met enkel meisjes, en toen wij kinderen kregen, werden er weer twee meisjes geboren. Dat baarde mij wel wat zorgen. Ik dacht: *krijgen wij ook geen zonen?* Later, toen wij onze dochtertjes hadden verloren, wist ik dat die gedachte egoïstisch was.

Onze zoontjes renden ook weg om te gaan spelen. Marion, ons derde kind en onze eerste zoon, had gitzwart haar. Hij was bijna vier. Eli Ray, die heel veel op Marion leek, was twee, en Irene was in verwachting van ons vijfde kind. Met twee meisjes en twee jongens – en nog een onderweg – wist ik me gezegend en was dankbaar voor het gezin dat God me had gegeven.

Eerder die dag was Suetta binnengekomen om mij te begroeten. Het was een van haar eerste dagen op het lokale schooltje van de Amish gemeenschap. Ze had de tweeënehalve kilometer van het kleine schoolgebouwtje naar huis gelopen.

‘Hallo, *Dat!*’ Ze bleef staan bij de ingang van de schuur. Haar gouden haar gloeide in het zonlicht. Ze zwaaide, en ik zwaaide snel terug maar nam geen tijd voor een praatje.

Ik begroette mijn dochter met een simpel hallo, meer niet. Ik moest doorwerken zodat we op tijd naar het ijspartijtje konden. Wat ik toen niet wist, was dat dat korte gesprekje met de zevenjarige Suetta een van onze laatste gesprekjes zou zijn. Die avond zouden we praten en lachen en genieten van ons samenzijn als familie, maar met het vallen van de nacht zouden de tranen rijkelijk vloeien.

Als ik het kon overdoen, zou ik de boel de boel laten en veel meer tijd aan mijn dochtertje besteden. Ik zou haar vragen hoe haar dag was geweest. Ik zou geduldiger zijn. Ik zou naar haar luisteren en me herinneren – voor altijd herinneren – hoe haar stem klonk.

Ik zou willen dat ik me ook meer kon herinneren van die avond en het ijspartijtje. Had Suetta rode wangen van inspanning toen ze met de andere kinderen door de tuin holde? Had Sarah Mae met grote ogen van het ijs gesmuld? Had ik de meisjes een knuffel gegeven toen ik hen in de buggy tilde? Ik hoop het. Het leven verandert zo snel, en wat voorheen mijn grootste zorg was – het voltooiën van de schuur – stelde weinig voor vergeleken met de tragedie waarmee we diezelfde nacht nog geconfronteerd zouden worden.

IRENE

Het was *gut* om wat tijd bij familie door te brengen. Als we daar geen tijd voor vrijmaken, komt het er gewoon niet van. De dagen zijn gevuld met het huishouden en de kinderen – aan die beide zaken heeft een Amish vrouw haar handen vol. Onze vier kleintjes brachten ons veel vreugde; ze hielden me bezig en binnenkort zou nummer vijf geboren worden. Met ons nieuwe huis en de schuur in aanbouw had ik alles waar ik ooit van gedroomd had.

Het was al donker toen we de thuisreis aanvaardden. Terwijl we afscheid namen, zagen we overal de lichten van buggy's flitsen. We drukten elkaar de hand, zwaaiden en spraken af om voortaan maandelijks bij elkaar te komen, afwisselend bij hen en bij ons thuis. Maar het bleek achteraf de laatste keer te zijn geweest dat we zo bij elkaar waren.

Terwijl we ons klaarmaakten om naar huis te gaan, zei onze oudste zoon, Marion, die gewoonlijk achterin zat bij de meisjes: 'Vanavond ga ik tussen u en *Dat* in zitten.' Met die woorden stapten we allemaal in de buggy.

'*Gut*', riep Suetta uit. 'Dan hebben wij meer ruimte om te slapen.' En vervolgens ging ze naast Sarah Mae op de achterbank liggen, die Ora Jay had omgebouwd tot een bedje. Ik wist niet dat dat de laatste woorden waren die ik haar ooit zou horen zeggen.

Het was een beetje fris die avond en ik trok de jongens dicht tegen me aan. Het was goed om naar huis te gaan en de kinderen in hun eigen bed te kunnen stoppen. We hadden een drukke dag voor de boeg. Natuurlijk kent het leven op een Amish boerderij vrijwel alleen maar drukke dagen.

Ik liet mijn hoofd rusten tegen de rugleuning en al snel vielen mijn ogen dicht. Terwijl we op weg waren naar huis, hoorde ik het zachte ademen van mijn kinderen, vermengd met het geluid van de wielen van de buggy en de voetstappen van het paard.

ORA JAY

De meisjes kropen bij elkaar achter in de buggy. Marion zat tussen Irene en mij in, en Irene had de kleine Eli Ray op schoot. Ik spande het paard in en stapte in. Het was zo stil op de achterbank dat ik wist dat de meisjes snel in slaap zouden vallen. We waren nooit van plan in slaap te vallen, maar het overviel ons van tijd tot tijd gewoon. Gelukkig kende het paard de weg.

Voor één gedeelte van de thuisreis was het van enorm belang dat ik wakker bleef. Het was een stuk snelweg dat onze landweg in tweeën sneed. Soms, vooral overdag, moest ik minutenlang wachten om te kunnen oversteken door het drukke en snelle verkeer.

Ik herinner me niet dat ik in slaap viel bij het geluid van de paardenhoeven, maar wel dat ik even wakker werd. We waren al een aardig eindje van het huis van mijn neef vandaan. Ik tilde mijn zware oogleden op en tuurde door de donkere nacht. In de verte zag ik het stopbord opdoemen. Ik zei tegen mezelf dat ik wakker moest blijven om de kruising te kunnen oversteken. Maar het was zo stil die nacht. Te stil.

Mijn maag was vol van het vele ijs, en het zachte schommelen van de buggy wiegde mij weer in slaap. Het gesnurk van de meisjes op de achterbank toverde een glimlach op mijn gezicht. Ik leunde achterover en vleide mijn hoofd tegen de rugleuning.

Mijn ogen zakten weer dicht...

Even later schrok ik wakker van het geluid van de claxon. De claxon van een grote vrachtwagen. Hard, dichtbij. Het steigeren van het paard. Het overweldigende gepiep van de remmen van de vrachtwagen.

De koplampen kwamen snel op ons af. Mijn hart klopte in mijn keel, en ik wist dat het erom spande. Met een schreeuw en een ruk aan de teugels dwong ik het paard vooruit. Maar niet snel genoeg.

Het kabaal van versplinterend hout sneed door de nacht. Mijn lichaam

werd naar voren geslingerd. Mijn vrouw begon te gillen. Ik herinner me niet meer dat ik op de grond terecht kwam of weer opstond. Maar daar stond ik en tuurde door de inktzwarte duisternis naar Irene en onze zootjes. Zij leek niets te mankeren. Onze jongens waren ook *gut*. Geschrokken, maar ongedeerd.

Het paard galoppeerde de weg af, en sleurde de wielen en de as met zich mee. Er lagen versplinterde stukken van de buggy om mij heen. Ik draaide me om, op zoek naar de meisjes.

De meisjes!

Het maanlicht was niet helder genoeg om de nacht te verlichten. Mijn knieën trilden terwijl ik de weg op en neer rende en telkens weer hun namen riep. ‘*Suetta! Sarah Mae! Suetta! Sarah Mae!*’

Mijn ogen zochten de weg af, die bezaaid was met brokstukken van de buggy. Ik zag de meisjes niet. De vrachtwagen kwam een heel eind verder tot stilstand. Later hoorde ik dat de chauffeur was doorgereden om hulp in te schakelen. De stank van brandende remmen hing om ons heen.

Ik spurtte naar de overkant van de schaars verlichte snelweg, naar de greppel, en riep opnieuw hun namen. ‘*Suetta! Sarah Mae!*’

Een pluk blond haar trok mijn aandacht. Ze lagen aan de kant van de weg. Ik rende naar hen toe. Ze leken zo klein, lagen daar zo stil. Ze hadden beiden moeite met ademen. Ze snakten naar adem. Ze hadden hulp nodig.

Ik moest hen naar een arts brengen.

Ik draaide me om naar de weg. Toen ik een auto zag passeren, zwaaide ik met mijn armen. ‘*Stop! Hé! Stop!*’ De auto minderde vaart, maar reed toen gewoon door. De volgende auto deed hetzelfde. Ik zwaaide weer als een dolleman met mijn armen, maar niemand bleef staan.

Stop! Mijn dochtertjes! Ze hebben hulp nodig! Stop!

De minuten die verstreken leken wel uren. Zo hard ik kon rende ik naar de dichtstbijzijnde zaak, een kwekerij. ‘*Bel alsjeblieft om hulp!*’ Ze beloofden het te doen.

Ik rende terug naar de meisjes om te zien hoe het met ze ging. Om hen te zien.

Maar ze waren allebei al overleden. Het was te laat.

Ze waren overleden.

Er kwam een andere Amish man langs. Ik stond in shock bij mijn dochtertjes die levenloos in de greppel lagen. Wanhopig deed ik het enige wat ik kon bedenken.

‘Laten we bidden’, zei ik tegen hem. We bogen ons hoofd en baden in stilte. Amish bidden nooit hardop; dat zou van hoogmoed getuigen. Het Onzevader sijpelde door mijn gedachten. Het was het enige gebed dat in mij opkwam. Zelfs in mijn diepste verdriet wist ik niet hoe ik God kon bereiken. Ik had mijn hele leven als Amish man geleefd, maar de God voor wie ik mijn leven leefde was ver weg en moeilijk te benaderen. En toen ik Hem het hardst nodig had, wist ik niet hoe ik Hem kon vinden. Wist ik niet waar ik met mijn pijn naartoe moest.

Ik liep terug om mijn vrouw te zoeken. De ambulance was inmiddels gearriveerd, en de ambulancebroeders hadden de zorg voor Irene op zich genomen. De jongens waren geschrokken maar ongedeerd. Irene raakte telkens buiten bewustzijn. Kon zij het leven nog aan zonder haar dochtertjes?

IRENE

Ik wist dat ik achter in een ambulance lag, maar waarom? Marion hilde. Ik moest hem troosten maar ik kon me niet bewegen. Ik kon niet nadenken.

Het eerste wat ik me herinner was dat ze me naar mijn naam vroegen. Ik had moeite om antwoord te geven. Ik had moeite om hun vragen te begrijpen.

‘Irene. Irene, hoor je me?’ Werd ik wakker uit een nachtmerrie?

‘Irene, weet je waar je bent? Irene, weet je wat er is gebeurd?’ De stem van een man drong tot me door. Of waren het er twee? Ze praatten tegen me. Mijn lichaam deed pijn. Mijn hart ook, maar ik begreep niet waarom.

‘Irene, de meisjes zijn er niet meer.’ Het was de stem van Ora Jay die door de mist heen brak, en ik probeerde me erop te focussen. Was hij hier? Ik keek om me heen. Ik herinnerde me dat ik op straat lag, maar verder niets. Ik herinnerde me dat we na het ijspartijtje waren vertrokken, maar daarna niets meer.

‘Ik hoor je’, antwoordde ik. ‘Ik begrijp het.’ Ergens diep vanbinnen begreep ik niet echt dat onze beide dochtertjes dood waren. Dat sloeg nergens op. Hoe dan? Waarom? Hoe was dat mogelijk?

De ambulance bracht ons naar het ziekenhuis. Toen we daar aankwamen, stonden onze ouders ons al op te wachten. Ze wisten het al van de meisjes. Iemand was naar hun huis gegaan – omdat ze geen telefoon hadden – om hen op de hoogte te brengen van wat er was gebeurd. Ze waren naar het ziekenhuis gekomen met die vreselijke gedachte dat er iets *onherroepelijks* was gebeurd. Alles was in een oogwenk veranderd.

Toen ik onze ouders in de wachtkamer zag begon de waarheid van het gebeurde tot mij door te dringen. Dit was geen nachtmerrie. De meisjes waren echt dood.

Het personeel had medelijden met ons. Iedereen huilde.

Onze ouders huilden met ons mee, en hun woorden vonden hun weerklink bij de woorden die door mijn hart weergalmden. ‘Lieve help, lieve help, wat vreselijk. Het moet Gods wil geweest zijn’, zeiden ze. Mij was geleerd om dat als waarheid aan te nemen, maar die woorden ketsen af op mijn gewonde hart.

Onze ouders vertelden ons dat mijn dochtertjes in de hemel waren, en ik geloofde dat. De Amish geloven dat onschuldige kinderen zonder meer naar de hemel gaan. Toch hielp dat niet als ik dacht aan de dagen die voor mij lagen. De toekomst was één zwart gat, en God zweeg.

ORA JAY

Wij hadden geen van allen verwondingen waarvoor we in het ziekenhuis moesten blijven. We werden allemaal uit het ziekenhuis ontslagen. Ons mankeerde niets, zelfs geen gebroken botten. Toen we teruggingen naar huis was het al laat, maar het hele huis was verlicht. Het was vreemd om dat te zien in deze donkere nacht, want Amish huizen zijn niet aangesloten op het elektriciteitsnet en er brandt zelden licht. Onze vrienden waren gekomen om ons met brandende lantaarns te begroeten. Maar dat heldere licht dat door onze ramen naar buiten stroomde herinnerde ons er meteen aan dat er iets vreselijks was gebeurd.

De daaropvolgende dagen gingen als een roes aan ons voorbij. Men-

sen kwamen en gingen, brachten eten mee en deden wat er in en om het huis gedaan moest worden. Ik had geen enkele belangstelling meer voor wat er buiten in de wereld gaande was. Alles waar ik voor had gewerkt – de boerderij, de dieren – liet mij onverschillig. Ons nieuwe huis had een mooie woonkamer, maar Irene en ik hadden nooit de tijd genomen om daar te zitten en ervan te genieten – om er met onze kinderen van te genieten. Opeens begreep ik dat de dingen van de wereld – de dingen die ons elke dag bezighouden – vergankelijk zijn, en dat ze niets te betekenen hebben als we de Heer ontmoeten.

De mensen zeiden: ‘Je dochtertjes zijn daar waar ze nu zijn veel beter af. Ze zijn in de hemel.’ De Amish geloven, zoals de meeste christenen, dat als een kind sterft hij of zij naar de hemel gaat. Het was een grote troost te weten dat zij geen pijn meer hoefden te lijden.

Telkens weer zeiden de mensen: ‘Ze zijn nu in de hemel’, maar ik wilde liever iets anders horen. Ik was diep vanbinnen gewond geraakt en had troost nodig. Ik had vrede nodig in mijn ziel. Ik wist dat mijn dochtertjes het goed maakten, maar met mij ging het niet goed. Mijn ziel was leeg. Ik had het gevoel alsof mijn hart uit mijn lijf was gerukt. Ik voelde me eenzaam. God leek zo ver weg.

Twee avonden lang trok er een stoet Amish gezinnen door ons huis om onze meisjes te zien en afscheid te nemen. Een voor een, oud, jong, moeders met kinderen en verre burens, stonden ze in een lange rij. Iedereen schudde ons de hand, maar bijna niemand zei iets. En zij die wel iets te zeggen hadden hielden het simpel.

‘Gods zegen.’

‘Ze zijn in de hemel.’

Terugkijkend zouden Irene en ik het zo fijn hebben gevonden als iemand ons in onze gebrokenheid over Jezus had verteld. *Ja*, we wisten wie Hij was. We wisten van zijn offer voor ons. Maar we begrepen niet dat Hij de hoop wil zijn die altijd bij ons is, dat Hij voor ons pleit bij de Vader, dat Hij even reëel voor ons kon zijn in het heden als eens in de hemel. Ons was geleerd dat Hij voor ons was gestorven, maar we begrepen niets van de genade van Jezus Christus en dat wij Hem persoonlijk moesten vragen in ons hart te komen wonen om die genade en de vergeving van onze zonden te ontvangen.

Op het moment dat we de waarheid het hardst nodig hadden was die ver bij ons vandaan.

In plaats daarvan hoorden we steeds hetzelfde: 'De meisjes zijn veilig.'

Jaren later, toen mij werd gevraagd waarom destijds niemand ons de simpele waarheid had verteld over de hoop in Jezus, vertelde een vriend ons dat onze gemeenschap ons wellicht zag als goede mensen. Misschien dachten ze dat wij de boodschap van Christus' redding voor *ons* niet nodig hadden. Maar ze zaten er faliekant naast.

We waren opgegroeid als Amish en hadden ons leven lang voor God geleefd... het enige probleem was dat we Hem niet kenden. Niet zoals we Hem later zouden leren kennen.

DIT IS HET VERHAAL VAN HOE WE ALLES
KWIJTRAAKTEN – EERST ONZE DOCHTERS,
TOEN ONZE GEMEENSCHAP EN TOEN ONZE
AMISH MANIER VAN LEVEN. MAAR ONS
VERHAAL GAAT NIET OVER WAT WE VERLOREN.
HET GAAT OVER WAT WE VONDEN...
WIE WIJ VONDEN.

WAT HOUD JE OVER NA ZO'N DRAMA?

Door een noodlottig ongeval met hun buggy verliezen Ora Jay en Irene Eash hun twee dochters. Ze zoeken en vinden troost in de Bijbel en hoop op eeuwig leven. Maar de Amish geloofsleer verwerpt de gedachte aan genade en verlossing. Dat leidt tot een moeilijke beslissing: afscheid van familie, kerk, cultuur en levensstijl.

Een heel nieuw leven begint...

